

Skolstart som går fel

Det finns undantag...

Jag försöker tänka på dem, undantagen, när jag som familjehemshandledare åker runt till de familjer som öppnar sitt hem för barn som av olika anledningar inte kan bo med sina ursprungsfamiljer.

Augusti/september är inte den mest upplyftande tiden på mitt jobb som handledare och utbildare för familjehem. Orsaken till det är förstås skolstarten. Skolplikten. Skolsystemet. Det är på inget vis mig det är värst för. Inte heller för de familjer som tar hand om frustration hela eftermiddagarna. De som hanterar sjuåringens tallrikskastande efter ännu en ostrukturerad skoldag. De som försiktigt knackar på dörren hos 13-åringen som slutat självskada sig under sommaren men som nu låser in sig i badrummet på söndagskvällen och försöker skaffa sig kontroll över någonting i livet igen. Nej, värst är det för barnen. Eleverna. De med skolplikt. Och skolrätt.

Såklart ska det vara pirrigt att börja skolan. Spännande pirrigt, ibland på gränsen till nervöst. Lite jobbigt att gå upp på morgonen kan det också få vara. Efter några veckor ska det kännas bättre. Tryggare. Mer förutsägbart. Men nu är det sällan så. Det känns istället alltmer otryggt. Oförutsägbart. Ohanterbart. Det är inte en pirrig känsla. Snarare en känsla av panik. Tidigare trygga resurspersoner plockas bort. Schemaändringar meddelas inte i förväg. Skolan beslutar att börja terminen utan resurs och tillsätta en om eleven misslyckas. Personal åker på konferens utan att barnen får veta i förväg. En vecka innan skolstart vet barn inte vilken skola de erbjuds plats i. Barn får vänta i månader på att erbjudas skolplacering. Personal har haft en (1) arbetsdag till förfogande för planering av terminen, resten av förberedelsetiden har ätit upp av nya digitala system och föreläsningar. Barn som protesterar på det enda sätt de kan

hålls fast av frustrerad personal som ringer familjerna och ber dem hålla barnen hemma mer. Hämta tidigare. Vara med i skolan.

Det här beror förstås inte på elaka lärare, taskiga resurspersoner eller onda rektorer. Alla vill ju få det att fungera. Anställda vill ha en hållbar arbetssituation. Skolledare vill ha personal som trivs på jobbet. Alla vill ha elever som har det tillräckligt bra för att kunna lära sig något och kanske till och med ha lite roligt under tiden.

Jag jobbar främst med att handleda familjer som tar emot barn som fått neuropsykiatriska diagnoser. Många av de barnen har redan i lågstadieåldern bytt familj och skola flera gånger. De litar inte på någon. Med all rätt. De barnen behöver ofta förutsägbarhet, struktur, fungerande rutiner, förståelse, kunskap om behov och inte minst mänsklig värme. Det är inte något som andra elever far illa av heller. När eleverna inte kan fungera i den miljö de befinner sig i kan de ytterst sällan artigt knacka på hos läraren och förmedla sina behov (och om de kunde det skulle nog läraren i många fall bekräfta behoven men kanske konstatera att det inte går att lösa för tillfället). För att behålla någon sorts integritet och värdighet tar eleverna till de verktyg de har. Några skriker och svär och säger att de inte vill. Några slåss och bråkar. Andra får ont i magen. Börjar stanna hemma. Sägar att de inte vill gå. Fast det inte handlar om det. De *kan* ju inte. Förnuftet, kroppen och själen skriker- Nej! Miljön där de måste tillbringa stor del av sin vakna tid gör dem illa på riktigt.

Vi behöver bli bättre på att planera. Bättre på att förbereda. Bättre på att bygga system där barnen har en chans att lyckas istället för att först låta dem misslyckas. Det tar massor av resurser att bygga en förtroendebank hos ett barn som redan misslyckats. Det blir alltid dyrare känslomässigt, och troligtvis också ekonomiskt dyrare. När vi investerat tillräckligt mycket tid, engagemang, planering och förståelse

i eleven kommer hen troligtvis först att testa om vi verkligen håller och när vi bevisat det kommer hen så småningom ge oss utrymme för att göra misstag ibland. De misstagen kommer inte att släcka barnens gnista eftersom eleverna kommer att lita på att vi gjort vårt allra, allra bästa för att göra rätt.

Det finns några skolor som lyckas redan från början. Där ledningen, lärarna, resurspersonerna och specialpedagogen ser på varje barn med varm nyfikenhet. Där man möblerar om för att barnet ska trivas, man väljer sina strider, låter vanliga fröken följa med på gymnastiken de första veckorna för att barnet ska vänja sig. Där schemat skickas ut veckor innan skolstart och där barnen får dubbla uppsättningar böcker för att slippa oron för att glömma läxboken hemma. Skolor där barnet motiveras att gå iväg på morgonen, även när det känns motigt, för att det ska bli spännande att se vad fröken hittar på idag. Där glittrande pedagogögon väcker upptäckarlust och hopp i barnögon som blivit glitterlösa alldeles för tidigt. Det är de skolorna som måste bli regel. Inte undantag.

Carolina Lindberg

Socionom, handledare och författare

carolina@luvab.se

Foto: Anna Fredriksson